NOWE HABILITACJE

_DR HAB. MAŁGORZATA CZERWIŃSKA

Z przyjemnością informujemy, że 15 kwietnia br. zostało pomyślnie zakończone postępowanie w przewodzie habilitacyjnym dr Małgorzaty Czerwińskiej, zatrudnionej w Katedrze Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej.

Kolokwium habilitacyjne odbyło się na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Rada Wydziału jednogłośnie nadała M. Czerwińskiej tytuł doktora habilitowanego w zakresie bibliologii i informatologii. Recenzentkami w przewodzie habilitacyjnym były:

_prof. zw. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert – Uniwersytet Warszawski,

_prof. dr hab. Bronisława Woźniczka-Paruzel – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,

_dr hab. Bożena Koredczuk, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego,

_dr hab. Katarzyna Tałuc – Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Rozprawą habilitacyjną jest interdyscyplinarna publikacja *Słowem potrafię wszystko. O piśmienniczości osób z niepełnosprawnością wzroku. Studium bibliologiczno-tyflologiczne*, wydana przez Oficynę Uniwersytetu Zielonogórskiego w 2012 r.

O publikacji tej prof. E.B. Zybert napisała: „(...) jest przejrzyście i logicznie skonstruowana, poprawna metodologicznie oraz wartościowa merytorycznie. Stanowi kompleksowe ujęcie problematyki nakreślonej w tytule rozprawy. Jest to praca rzetelnie i dogłębnie omawiająca różne aspekty piśmienniczości niepełnosprawnych wzrokowo twórców.

Wart uznania, i tym samym dalszego popularyzowania i wykorzystania w innych obszarach, jest zaproponowany model badawczy bibliologiczno-tyflologiczny i zastosowane w nim metody badawcze, które pozwalają na wielorakie spojrzenie na problem piśmienniczości osób z niepełnosprawnościami. Nakreślone założenia badawcze zostały zweryfikowane w wyniku przeprowadzonych badań. W efekcie uzyskaliśmy obraz rzeczywistego znaczenia twórczości literackiej w życiu osób niewidomych, udziału różnych instytucji w sprzyjaniu rozwojowi tej twórczości. (...)

Wartościowe są dołączone do pracy załączniki: ponad 50 tabel dotyczących autorów z niepełnosprawnością wzroku, ich twórczości oraz wykaz bibliograficzny 1078 książek autorów z niepełnosprawnością wzroku. Zgodnie z intencją dr Czerwińskiej, to zestawienie jest wstępem do przygotowania pełnej bibliografii podmiotowo-przedmiotowej piśmienniczego dorobku autorów z niepełnosprawnością wzroku".

Prof. B. Woźniczka-Paruzel stwierdziła: „W podsumowaniu analizy rozprawy habilitacyjnej dr Czerwińskiej, pragnę podkreślić, że osoby z niepełnosprawnością wzroku, jako twórcy piśmiennictwa, zwłaszcza literackiego, a także ich osiągnięcia z tego zakresu, z odbiegającym od standardu warsztatem pisarskim włącznie, funkcje ich twórczości oraz jej obieg społeczny - to nie tylko ciekawy, ale ważny naukowo i bardzo słabo rozpoznany zespół problemów badawczych. Nie doczekał się on dotąd żadnych ujęć całościowych, co nie budzi zdziwienia, gdy pamięta się o tym, że badania nad nim wymagają podejścia interdyscyplinarnego, łączącego metodologiczne wymogi różnych dziedzin nauki, jak również umiejętności „wejścia" do społeczności ludzi z uszkodzonym wzrokiem. Niewielu badaczy potrafi sprostać takim wymogom, stąd też brakowało w literaturze przedmiotu publikacji, które objęłyby wskazane zespoły zagadnień. Tę dotkliwą lukę badawczą wypełniła właśnie recenzowana praca, wnosząca szereg nowych ustaleń w stan dotychczasowej wiedzy, oferując zarazem niespotykane dotąd strategie badawcze".

Prof. B. Koredczuk podkreśliła: „Rozprawa dr Małgorzaty Czerwińskiej stanowi interdyscyplinarne studium poświęcone twórczości osób z niepełnosprawnością wzroku, sytuuje się w obszarze historii literatury, socjologii literatury, antropologii kulturowej, tyflopedagogiki, a przede wszystkim bibliologii i niewątpliwie w takim wymiarze ma pionierski charakter. Jest publikacją oryginalną, stanowiącą ważny wkład do rozwoju bibliologii, gdyż szczególnie z takiego punktu widzenia była przeze mnie oceniana. Zaprezentowane w książce spostrzeżenia i wnioski dostarczają nowej wiedzy i mogą stanowić inspirację do dalszych naukowych eksploracji na temat twórczości osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami innych narządów, np. słuchu czy mowy. Napisana jest bardzo kompetentnie, barwnym językiem, w oparciu o bogaty materiał egzemplifikacyjny".

Małgorzata Czerwińska, ur. w 1961 r., ukończyła studia na kierunku *bibliotekoznawstwo i informacja naukowa*, ze specjalnością *informacja naukowa* i uprawnieniami nauczycielskimi w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze (1984 r.).

Prof. B. Woźniczka-Paruzel charakteryzuje sylwetkę naukową M. Czerwińskiej: „[…] po utracie wzroku – zdobywała w ramach stażu naukowego Polskiego Związku Niewidomych gruntowną wiedzę teoretyczną i praktyczną, m.in. z zakresu tyflologii, edukacji osób z niepełnosprawnością wzroku, czytelnictwa niewidomych i ich obsługi bibliotecznej. Do tego doszły: aktywność literacka i felietonistyczna, prace redakcyjne i publicystyczne, działalność bibliograficzna, praca w Komisji do Nauki Brajla przy Dyrektorze ds. Rehabilitacji ZG PZN oraz w Komisji Wydawniczej przy ZG PZN. Zdobyła w ten sposób rozległą wiedzę nie tylko z metodyki nauczania pisma Braille'a, edytorstwa naukowego i edytorstwa materiałów alternatywnych, ale i z zakresu rehabilitacji niewidomych oraz ich społecznego funkcjonowania. Połączyła ją z wiedzą bibliologiczną, wyniesioną ze studiów, przygotowując pod kierunkiem Prof. dr hab. Zofii Gacy-Dąbrowskiej w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego rozprawę doktorską pt. *Pismo i książka w systemie L. Braille'a w Polsce - historia i funkcje rewalidacyjne*. Obroniła ją w 1997 roku, uzyskując stopień naukowy doktora nauk humanistycznych. Podkreślić warto, że w 2 lata później ukazała się wersja książkowa Jej rozprawy, która do dziś stanowi znakomitą i jedyną monografię na temat książki brajlowskiej w naszym kraju".

Dalej Recenzentka pisze: „Małgorzata Czerwińska już przed doktoratem była autorką licznych publikacji (w tym ponad 250 prasowych!) […]. Praca dydaktyczna najwyraź-

niej sprzyjała rozwojowi Jej zainteresowań badawczych, tym bardziej, że prowadziła zajęcia na pedagogicznych studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z przedmiotów takich jak biblioterapia, pedagogika specjalna, metody pedagogiki specjalnej, praca z dzieckiem niepełnosprawnym, nauka systemu Braille'a, edukacja czytelnicza, a z czasem proseminarium, seminarium dyplomowe i magisterskie. (...) Co istotne: po uruchomieniu w macierzystej jednostce informacji naukowej z bibliotekoznawstwem „wróciła do źródeł", prowadząc zajęcia z podstaw nauki o książce, bibliotece i informacji, pedagogiki bibliotecznej, bibliotekarstwa i działalności biblioteczno- informacyjnej, lektologii, nie pomijając także zagadnień związanych z człowiekiem niepełnosprawnym w bibliotece. Równolegle podjęła intensywne, wieloaspektowe badania nad piśmienniczością osób z uszkodzonym wzrokiem, których ukoronowaniem stała się Jej dysertacja habilitacyjna". I dalej: „Dorobek naukowy dr Małgorzaty Czerwińskiej, który uważam za wartościowy merytorycznie, potwierdza jej interdyscyplinarne kompetencje. Po uzyskaniu doktoratu opublikowała ona 81 publikacji".

Prof. B. Koredczuk zauważa: „Analizując dorobek naukowy Habilitantki, wyraźnie wyodrębnić można trzy kręgi tematyczne, które w różnym ujęciu zawsze dotykają zagadnień związanych z osobami niepełnosprawnymi. Są to: a) biblioterapia, czytelnictwo; b) aktywność i twórczość literacka osób z niepełnosprawnością wzroku; c) obraz osoby niepełnosprawnej w literaturze pięknej i naukowej".

Prof. E.B. Zybert tak podsumowuje dorobek naukowy M. Czerwińskiej: „Zainteresowania naukowe Pani dr Czerwińskiej w interesujący sposób wiążą problematykę współczesnego bibliotekoznawstwa z pedagogiką specjalną, zwłaszcza tyflopedagogiką oraz metodykę biblioterapii w ujęciu interdyscyplinarnym bibliologiczno-pedagogiczno-psychologicznym.

Piśmienniczy dorobek naukowy dr Małgorzaty Czerwińskiej można podzielić na kilka części. Są to publikacje dotyczące:

1. Biblioterapii i terapeutycznej funkcji twórczości,
2. Książki, czasopisma i formy zapisu treści dla osób z niepełnosprawnością wzroku,
3. Kształcenia osób z niesprawnościami, także jako użytkowników informacji i bibliotek.

Dorobek naukowy dr Małgorzaty Czerwińskiej, jej osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne oceniam pozytywnie. Są one bogate, wartościowe i cechuje je dojrzałość naukowa. Habilitantka konsekwentnie rozwija swoje zainteresowania naukowe, odzwierciedlone w publikacjach naukowych. (...) Jej prace dotyczące działań dla potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku, wykorzystujące różnego rodzaju nośniki przekazu treści stanowią zauważalny wkład w rozwój badań w tym zakresie i zapewniają Jej w pełni docenianą pozycję w środowisku naukowym.

Dr Małgorzata Czerwińska posiada bogaty i oryginalny dorobek naukowy. Prowadzone badania i będące ich wynikiem publikacje, są ze sobą powiązane, spójne i ważne z naukowego i poznawczego punktu widzenia. Analiza dorobku naukowego Pani dr Małgorzaty Czerwińskiej wskazuje na Jej stały rozwój, dużą dojrzałość badawczą oraz dobre przygotowanie do radzenia sobie z trudnymi, merytorycznymi i metodologicznymi zagadnieniami".

DR HAB. LECH SZCZEGÓŁA

FOT. ŁACZNIK ZIELONOGÓRSKI

24 czerwca 2014 r. Rada Wydziału Humanistycznego UMK w Toruniu podjęła uchwałę o nadaniu dr. Lechowi Szczególe stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie socjologii polityki. Podstawę przewodu habilitacyjnego stanowiła praca ***Bierność obywateli. Apatia polityczna w teorii demokratycznej partycypacji*** (Warszawa, 2013, Dom Wydawniczy Elipsa).

Rozprawa podejmuje kluczowy ze względów praktycznych problem funkcjonowania współczesnych demokracji jakim jest zjawisko malejącego zainteresowania udziałem w życiu politycznym. Zamiarem autora była krytyczna rekonstrukcja wielowątkowej, angażującej nierzadko sprzeczne stanowiska aksjologiczne dyskusji nad rolą obywateli w praktykach demokracji. Podporządkowany temu założeniu chronologiczny układ pracy umożliwia pokazanie ewolucji teorii problemu oraz przyczyn powstawania kontrowersji wokół fenomenu apatii politycznej. W dwudziestym wieku uzyskał on status paradoksu, który podważa aksjomaty dotyczące „naturalności" procesu demokratyzacji polityki. W jego analizie spotykają się dzisiaj poszukiwania zachodniej politologii i socjologii polityki z dylematami jakich dostarcza rzeczywistość demokracji w Polsce. Rozdział ostatni zawiera inspirowaną teorią racjonalnego wyboru i „szkołą" mobilizacji zasobów, autorską propozycję modelu analizy uwarunkowań partycypacji. Eksponuje on zagadnienie relacji zasobów